

Tršický zpravodaj

LEDEN 2009

Cena 6,- Kč

Z obsahu :

- **Informace OÚ - termíny svozu TDO v roce 2009, výběr poplatků za likvidaci TDO**
- **Výpis z OZV obce Tršice č. 2 / 2008 , o místním poplatku za likvidaci TDO**
- **Základní škola Tršice**
- **Historie a oprava kostela v Tršicích**
- **Ze vzpomínek pamětníků**
- **Napsali před třiašedesáti roky**
- **Stáj INCITÁT opustila Zákřov**
- **Cestovatel Josef Kozák z Hostkovic**
- **Pozvánky, Inzerce a další ...**

STODRUHÉ NAROZENINY BRATRA JANA NITKY Z TRŠIC

Již vloni 22. listopadu se dožil vzácného jubilea stodruhých narozenin bratr Jan Nitka z Tršic, a to v relativně dobré tělesné a duševní kondici, protože ještě po oslavě narozenin se v doprovodu svého syna zúčastnil Mikulášské besídky pořádané v sále Radnice. K jeho dobré celoživotní kondici přispělo především cvičení v Sokole a práce na zahradě až do velmi vysokého věku, kdy ještě v devětadvadesáti letech sklízel ovoce ze žebře. "Ale již jen z nižších šprušlí," jak se mi tenkrát přiznal.

Na prvním sokolském sletu cvičil br. Nitka jako dorostenec a člen Sokola Tršice již v roce 1920 v Praze na Letné a posledního Vsesokolského sletu v Praze se v roce 1948 zúčastnil jako cvičitel žáků. Mezitím pravidelně cvičil v Sokole a na jeho tzv. veletočce na hrazdě a další náročné cviky s obdivem dodnes vzpomínají pamětníci. Bratr Jan Nitka byl znám také mezi Sokoly v přerovské sokolovně, kam jezdil na schůze Středomoravské župy Kratochvílovy jako člen jejího Náčelnictva a od roku 1931 do roku 1939 jako předseda Komise soudců nebo-li sudích. Svědčí o tom i skutečnost, že po odchodu br. Rudolfa Lukaščíka do zahraničního odboje, pečoval o jeho zahrardu. Bratr Jan Nitka pracoval po celý život jako zahradník, pracovník ovocných školek a sadař. Vyučil se v roce 1924 u firmy Vybíral - Závodník v Tršicích. Po vyučení pracoval v několika zahradnictvích v Čechách a na Moravě. V roce 1930 založil vlastní zahradnictví v Tršicích, které později převzalo místní Jednotné zemědělské družstvo. Vedle práce v družstevním zahradnictví byl Jan Nitka velmi činný i v zájmových zahrádkářských organizacích. Vyšlechtil dvě odrůdy lískových ořechů a publikoval řadu svých článků v odborných časopisech i denním tisku. Jako instruktor Českého zahrádkářského svazu předával své poznatky a zkušenosti v řadě přednášek v Čechách a na Moravě. Mezi nimi také v Přerově.

Miroslav Rozkošný

INFORMACE OBECNÍHO ÚŘADU

V současné době probíhá zkušební provoz nového obecního rozhlasu v Tršicích. Žádáme občany, aby nahlásili na OÚ místa se špatnou slyšitelností, případně nefunkčností reproduktorů.

TERMÍNY SVOZU TDO V ROCE 2009

7. ledna	1. dubna	8. července	14. října
21. ledna	15. dubna	22. července	28. října
4. února	29. dubna	5. srpna	11. listopadu
18. února	13. května	19. srpna	25. listopadu
4. března	27. května	2. září	9. prosince
18. března	10. června	16. září	23. prosince
	24. června	30. září	

Vždy středa v sudém kalendářním týdnu.

Termíny svozů velkoobjemových a nebezpečných odpadů : 25. dubna a 24. října 2009.

Výběr poplatků za likvidaci TDO na rok 2009

Na rok 2009 stanovilo Zastupitelstvo obce Tršice výši poplatku za komunální odpad na 400 Kč na osobu s trvalým pobytem v obci Tršice. Poplatek je stanoven obecně závaznou vyhláškou obce Tršice č.2/2007

Poplatky se budou vybírat na OÚ **od občanů s trvalým pobytem v místní části Tršice** od 26.ledna do 26. února 2009, vždy PO a ST 8-12 a 13-17 hodin.

Osvobození od poplatku jsou :

- poplatníci, kteří v příslušném roce dovrší 80 a více let věku,
- poplatníci s trvalým pobytem v sídle ohlašovny, tj. na Obecním úřadě Tršice, Tršice č.50.

Úleva ve výši 50 %

se poskytuje poplatníkům – studentům denního studia škol, umístěných mimo obec Tršice (způsob ohlášení nároku na úlevu od poplatku je uveden v OZV).

Výběry poplatků v dalších místních částech obce budou probíhat v měsíci březnu a termíny budou upřesněny později.

Uzávěrka příspěvků do dalšího čísla Tršického zpravodaje je **10. 2. 2009**

Výpis z OZV obce Tršice č. 2 / 2008 , o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů

(plné znění OZV na www.tršice.cz nebo k nahlédnutí na OÚ v Tršicích)

Čl. 3 Ohlašovací povinnost

(1) Poplatník je povinen správci poplatku ohlásit písemně nebo ústně do protokolu vznik poplatkové povinnosti do 30 dnů.

(2) V rámci ohlašovací povinnosti poplatník uvede své příjmení, jméno, rodné číslo, adresu trvalého pobytu, adresu bydliště, pokud je od adresy trvalého pobytu odlišná. Poplatník, který je vlastníkem stavby na území obce, která slouží nebo je určena k individuální rekreaci, v níž není k trvalému pobytu hlášena žádná fyzická osoba, uvede rovněž číslo popisné nebo evidenční této stavby; pokud stavba není takto označena, uvede parcelní číslo pozemku, na němž je stavba umístěna.

(3) Poplatník podle § 10b odst. 1 písm. a) zákona je povinen ohlásit správci poplatku zánik jeho poplatkové povinnosti v důsledku změny trvalého pobytu v obci, a to nejpozději do 30 dnů ode dne, kdy tato změna nastala.

(4) Poplatník podle § 10b odst. 1 písm. b) zákona je povinen ohlásit správci poplatku zánik jeho poplatkové povinnosti v důsledku změny vlastnictví ke stavbě určené nebo sloužící k individuální rekreaci, a to do 30 dnů ode dne, kdy tato změna nastala.

Čl. 5 Splatnost poplatku

(1) Poplatek je splatný jednorázově nejpozději do 28. února příslušného kalendářního roku. V případě, kdy poplatková povinnost za domácnost převyšuje částku 2000 Kč, je možno poplatek zaplatit ve dvou stejných splátkách s termíny splatnosti 28.2. a 30.6. příslušného kalendářního roku.

(2) Vznikne-li poplatková povinnost po termínu splatnosti dle odstavce 1, je poměrná výše poplatku splatná nejpozději do 30 dnů od jejího vzniku.

Čl. 6 Osvobození a úlevy

(1) Od poplatku se osvobozují:

- a) poplatníci, kteří v příslušném roce dovrší 80 a více let věku,
- b) poplatníci s trvalým pobytem v sídle ohlašovny, tj. na Obecním úřadě Tršice, Tršice č.50.

(2) Úleva ve výši 50 % se poskytuje poplatníkům – studentům denního studia škol, umístěných mimo obec Tršice.

(3) Způsob ohlášení nároku na úlevu od poplatku:

a) nárok na úlevu je poplatník povinen správci poplatku každoročně ohlásit písemně nebo ústně do protokolu nejpozději do 28.2. příslušného kalendářního roku, jinak nárok zaniká. Skutečnost zakládající nárok na úlevu od poplatku, která nastala až po 1.3. příslušného kalendářního roku, je poplatník povinen ohlásit ve lhůtě 30 dnů ode dne jejího vzniku, jinak nárok na úlevu zaniká,

b) úleva se vztahuje pouze na dobu, po kterou trvá skutečnost, uvedená v odst. 2 tohoto článku. Rozhodným dnem pro určení, zda nárok na úlevu trvá, je vždy poslední den kalendářního měsíce,

c) jestliže pomine důvod, pro který byla úleva poskytnuta, je poplatník tuto skutečnost povinen do 30 dnů ohlásit správci poplatku a hradit poplatek od doby, kdy důvody pro úlevu pominuly,

d) poplatník, uplatňující nárok na úlevu, je povinen předložit potvrzení o ubytování spolu s potvrzením o studiu příslušné školy. Nebude-li doklad předložen nebo bude obsahovat nejasnosti nebo chyby, má se za to, že poplatník nesplňuje podmínky pro úlevu od poplatku.

Čl. 7 Navýšení poplatku

Nezaplacení poplatku včas nebo ve správné výši podléhá zvýšení poplatku podle § 11 zákona

ZÁKLADNÍ ŠKOLA TRŠICE

ČÍM BUDU?

Neuplyne ani rok a bude to pro nás osmáky jedna z nejdůležitějších otázek, kterou jsme si kdy v životě položili. Proto pro nás uspořádali naši učitelé dvoudenní projekt – Volba povolání.

11. prosince jsme spolu s žáky 9. třídy vyrazili směr Přerov. Čekala nás hodně zajímavá exkurze v přerovském závodě Meopta. Vyrábějí se tam nejrůznější optické přístroje. Úplně nás zaskočila chirurgická čistota všech pracovišť – kvůli dokonalosti vyráběných čoček to nejde jinak. Některá pracoviště byla celá zasklená, aby tam nenalétal prach z návštěv. Podle slov našeho průvodce se sem moc diváků nedostane, byli jsme asi unikát.

Z Meopty jsme dojeli (někteří došli přes vánoční náměstí) do Střediska volného času Bios, kde nás čekal ekolog s přednáškou o krajině.

12. prosince jsme poznali povolání hasičů, policistů, vojáků a kováře. Ani jsme se nemuseli nikam přesouvat. Ti všichni přišli za námi do naší školy a zajímavě s námi pobesedovali. Někteří dokonce přinesli dárečky a teď všichni máme tužku a notýsek maskáčové barvy, prúpisku s nápisem Česká policie a ještě jsme si pochutnávali na zamaskovaných bonbónech a lízátkách.

A hlavně jsme se dozvěděli hodně ze života pozvaných hostů.

Sami jsme si předváděli nejrůznější profese, zjišťovali jsme i různé informace o sobě. Bylo to zajímavé hlavně proto, že jsme pracovali ve smíšených skupinách složených z osmáků a deváťáků. Aspoň jsme se navzájem lépe poznali a na chodbě se na sebe budem víc usmívat.

Bylo to prostě super!!

žáci 8.třídy

VÁNOČNÍ PROJEKT PRO ŽÁKY ŠESTÉ AŽ DEVÁTÉ TŘÍDY

Pojem Vánoce si většina z nás tradičně spojuje s představou klidu, pohody a odpočinku.

Projekt na téma Vánoce, který proběhl na naší škole už 15.prosince, se s těmito vžitými představami v mnohém rozcházel.

Že se v pondělí nebudou učit podle obvyklého rozvrhu, přijali žáci vesměs velmi kladně. Mnozí netušili, kolik úsilí budou muset vynaložit na jednotlivých stanovištích, kolik aktivit na ně čeká. Prosedět celé vyučování jen tak pasivně v lavici tentokrát nepřipadalo v úvahu.

Vyučující si připravili pro jednotlivé skupiny převážně výtvarné vánoční aktivity z dostupných materiálů, pochopitelně nechyběl nácvik lidových českých a moravských koled. Pomocí počítačových programů si žáci v učebně informatiky vyzkoušeli návrhy vánočních i novoročních přání, aby nejpodařenější z nich vytiskli, v učebně výtvarné výchovy jsme modelovali, jiné dvě skupiny vyráběly ozdoby pro společný vánoční stromek... Možná ne všechno se podařilo každému úplně dokonale, to ale naštěstí nebylo tolik podstatné.

Program jsme zakončili setkáním všech šesti skupin a vyučujících v tělocvičně, po společném zapívání koled se našel čas také na tanec.

Vánoce ve škole mají jednu velkou přednost – i po jejich skončení jsme měli všichni ty skutečné Vánoce se sváteční pohodou a klidem teprve před sebou...

Iveta Drápalová

VÁNOCE NA 1. STUPNI

Také děti první až páté třídy měly ve stejném termínu svůj Vánoční projekt. Ráno se sešli všichni – učitelé i žáci – ve cvičebně na nové škole a společně zahájili akci zapálením svíček na adventním věnci. Pak se děti rozdělily do pěti asi patnáctičlenných věkově smíšených skupin a odebraly se do tříd. Tam pod vedením učitelů plnila každá skupina zadané úkoly a připravovala závěrečnou prezentaci. A jaké že to byly úkoly? Samozřejmě – vánoční : Vyrobt jedno nepečené cukroví, ozdobte jeden velký papírový stromček a předvedte dramatizaci jedné vánoční koledy.

O půl dvanácté se opět všichni sešli v tělocvičně a užasli – bylo hotovo všech pět krásných vánočních stromků a mísy byly plné cukroví. Při koledách se hrálo, tančilo i zpívalo, ale to nejlepší přišlo nakonec – potom se hlavně jedlo a koštovalo.

Takže i na prvním stupni to byl činorodý, perný, pestrý, ale i sváteční den.

Radka Zborníková

Třídíme odpady v rámci Recyklohraní

Žáci naší školy se v letošním roce zapojili do školního recyklačního programu **Recyklohraní**. Neziskové společnosti ASEKOL, ECOBAT a EKO-KOM, které zajišťují sběr a recyklaci vysloužilých elektrozařízení, baterií a obalů, připravily pro školáky ekologickou hru, která začala 1. zářím a je zaměřena na základní a střední školy. Jejím cílem je intenzivněji zapojit do sběru využitelných odpadů mladou generaci a současně žáky v nakládání s odpady vzdělávat. Nad projektem Recyklohraní převzal záštitu ministr školství, mládeže a tělovýchovy Ondřej Liška. Také naše škola se zapojila od září do této ekologické hry. Obdrželi jsme od zmíněných firem sběrný box na použité baterie a drobné vysloužilé elektrozařízení.

A co tedy sbíráme?

Nepotřebné drobné elektrospotřebiče (například starý mobil, kalkulačku, telefon, elektrohračku, drobné počítačové vybavení, discman, MP3 přehrávač, ...), baterie a akumulátory.

Vážení rodiče, i Vy se můžete do **Recyklohraní** zapojit. Máte-li doma vybité baterie či vysloužilé drobné elektrospotřebiče, věnujte je svým dětem. Zajistíte tak jejich recyklaci a svým dětem pomůžete získat body na nákup odměn.

učitelky 1.st.

HISTORIE A OPRAVA KOSTELA NAROZENÍ PANNY MARIE V TRŠCÍCH

Původní kostel byl postaven ve 14. století ve slohu gotickém. Archívně je připomínán rokem 1347. V tomto roce záznamy výslovně jmenují faráře Racka, čímž je doložena i existence farního kostela. Patronát patřil tehdejšími majitelům tvrze.

Z dalších let se dochovalo velmi málo zpráv. Od roku 1634 až do roku 1672 byla tršická farnost přidělena do Penčic.

Roku 1642 byl tršický kostel vypálen Švédy a částečně pobořen. Roku 1662 gotický sloh přestavbou porušen. Roku 1758 vypálili a zpusťovali kostel i s věží Prusové. Kostel byl obnoven olomouckou kapitulou roku 1761. V roce 1839 shořela šindelová střecha, která byla posléze v roce 1885 pokryta břidlicí za faráře Matěje Nováka. V roce 1889 byl kostel opět opraven. Byl památkově cenný, nevyhovoval však potřebám tršické farnosti. Proto metropolitní kapitula v Olomouci dala dne 29.10.1904 souhlas ke zbourání. S bouráním se začalo v dubnu 1905, 29.5.1905 byla vložena pamětní listina do základního kamene nového kostela. Následujícího roku 17. a 18. 10. 1906 byl nový chrám Narození Panny Marie vysvěcen olomouckým biskupem dr. Karlem Víznerem, který zastupoval arcibiskupa Františka Saleského Bauera.

Nový chrám se stavěl za předsedy kostelního výboru Josefa Prečana, faráře P. Ferdinanda Plachého a předsedy stavebního družstva Františka Závodníka z Tršic č.p. 16. Postaven podle návrhu a za osobního dohledu architekta Josefa Piskače, ministerského rady z Vídně. Stavitelé byli architekt Hudec z Hranic a Jan Sedláček z Lazů ve Slezsku.

Za zásluhy o stavbu chrámu dostalo se papežského vyznamenání faráři P. Ferdinandu Plachému, vyznamenán byl dne 1.3.1907 límcem Dollare maius, a předsedovi stavebního družstva F. Závodníkovi byl udělen Zlatý kříž.

Novostavba chrámu byla provedena nákladem sto sedmdesáti tisíc korun, byl postaven ve slohu novobaročním.

Je 45 m dlouhý, obdélníkového půdorysu. Má hranolovou věž se zvonovou mansardovou střechou, sanktusovou věž, boční, nižší kapli Božího hrobu, sakristii a kůr nad hlavním vchodem. Dne 28.10.1906 byl upevněn na věži 45 m vysoké, pozlacený kříž.

Po roce 1923 bylo zavedeno do chrámu elektrické vedení, postupně prováděno osvětlení celého chrámu.

V roce 1925 byl posvěcen nový zvon Josef, ulit firmou Richard Herold v Chomutově. Pořízen z dobrovolné sbírky farníků v ceně 75000 korun. V roce 1927 od téže firmy ulit zvon Antonín v ceně 26700 korun, světil páter Ferdinand Alexa. Darovali farníci na památku padlých sedmdesáti vojnů tršické farnosti. V roce 1927 byl zakoupen lustr z broušeného skla s 24 žárovkami za 4000 Kč. V roce 1933 byl chrám vymalován za faráře P. Ferdinanda Jiříčného akademickým malířem Janem Kohlerem a jeho pomocníkem Janem Ježkem z Bystřice pod Hostýnem Oltáře obnovil a pozlatil pozlaccovač Antonín Skácel z Přerova. Malba stála 95 000 Kč.

V roce 1934 byl zaveden elektrický pohon varhan, 1942 zrekvírovány tři zvony na válečné účely, zvon Josef, Antonín a zvon Panny Marie. Roku 1945, po válce se vrátil pouze zvon Panny Marie z roku 1759.

V letech 1971-1973 byla opravena střecha, fasády chrámu, nové svody. V roce 1975 byl vysvěcen farářem Josefem Tabachem nový zvon Josef, který byl ulit v Brodku u Přerova paní Leticíí Dytrichovou. V tomto roce proběhla také renovace sochy svaté Kunhuty.

V roce 1978 instalováno v celém chrámu nové elektrické vedení.

V letech 1979-1985 byla provedena modernizace chrámu podle nových liturgických úprav. V roce 1986 oprava věžních hodin - nový číselník a v roce 1990 instalovány nové věžní hodiny s elektrickým pohonem.

Zároveň s opravami chrámu byly prováděny i opravy památek a kapliček v celé tršické farnosti.

Postupné malování a bílení chrámu svépomocí bylo zahájeno v roce 1991, dokončeno v listopadu 1997. Celková částka asi 50 000 Kč byla částečně uhrazena z chrámových koncertů duchovní hudby konaných v našem chrámu. V roce 1992 byla provedena oprava klenby v presbytáři firmou Ingstav z Kojetína. Proplacená částka činila 245 000 Kč. Oprava varhan probíhala ve dvou fázích. V roce 1995 se uskutečnila sbírka v celé farnosti, vybráno bylo 120 000 Kč v roce 1997 bylo vybráno 43 000 Kč.

Rekonstrukce věžičky kostela se sanktusníkem byla ukončena v roce 2004 a stála 529 426 Kč.

V roce 2008 proběhla první etapa rekonstrukce střešního pláště věže, pokrytí báně měděným plechem, restaurátorská oprava kříže s monstrancí makovice. Tím se zabránilo zatékání do krovů věže, hodinového stroje a jejich postupného zničení. Velký problém nastal se stavbou lešení. Bylo použito trubkové lešení farního úřadu, včetně podlážek. Rozměry podlážek však nebyly jednotné a musely se upravit. Dále bylo zapotřebí dokoupit chybějící trubky, sponky a podlážky. Celkem za 252 000 Kč. Částka je vysoká, ale několikaletý pronájem by stál víc. Za opravu věže kostela, oplechování, tesařské práce, stavbu lešení se v roce 2008 zaplatilo 1178002 Kč/ slovy jeden milion sto sedmdesát tisíc a dvě koruny/.

V dalších letech bude probíhat 2. etapa-fasáda kostela. Jelikož kostel je chráněn památkovým úřadem, musí se zachovat původní vzhled a to bude finančně nákladné. Nelze se spoléhat pouze na úřady, sponzory, ale také na vaši laskavost a dobročinnost. Naši předkové dokázali během jednoho roku tento chrám postavit za 170 000 zlatých. Necht' jsou nám dobrým vzorem. Budete-li chtít přispět nějakou částkou, odevzdejte ji prosím osobně v sakristii po nedělní mši svaté nebo odešlete na konto tršického chrámu. Bližší informace vám sdělí P. František Pěnčík, Doloplazy, tel.585 356 270.

RNDr. Karel Březina

ZE VZPOMÍNEK PAMĚTNÍKŮ

O chovu koní v Tršicích

/dokončení/

Příjemnou povinností bylo pro majitele koní každoroční vození tršického faráře a jeho doprovod na pouť na Svatém Kopečku a zpět. Vzácní cestující se vozili v kočáře, a protože v Tršicích bývaly jen kočáry dva, kočí si je museli půjčovat. Ve větších hospodářstvích však běžně bývaly pro osobní přepravu a menší náklady bryčky nebo tzv. košiňáky s bočnicemi vypletenými proutím.

Nepříjemnou povinností majitelů koní byly naopak v době války vojenské přípravy tzv. foršpóny, kdy naposled za II. světové války museli majitelé koní nebo jejich synové a čeled' zajišťovat dopravu vojáků a válečného materiálu i do poměrně vzdálených míst. Někdy i několik dnů cesty tam a zpět při trvalém nebezpečí ohrožení života lidí i koní. V době velkých zim za II. světové války museli majitelé koní vždy dvěma párami koní zajišťovat prohrnování cesty přes Tršice a kolem vesnice. Ještě po válce mladí muži vykonávali povinnou vojenskou službu také u dragounů. Jako poslední narukoval z Tršic k dragounům Jindřich Závodník. Vojenskou službu nastoupil v roce 1946 u 2. jezdeckého pluku v Olomouci. Po pěti měsících však bylo jezdecktvo v československé armádě zrušeno a z dragounů se stali na zbytek vojny pěšáci. S vojenskými koňmi přišli lidé v Tršicích do styku také po 2. světové válce, kdy do republiky byla dovezeny koně z poválečné americké pomoci tzv. UNRA. Těmto koním se proto říkalo Unry a do Tršic přišli čtyři. Podle pamětníků, všichni poměrně dobrých charakterových vlastností.

"K chovu koní a jejich používání při práci v zemědělství byla na vesnici nutná řemesla, některá už téměř zapomenutá", připomíná Vladimír Horák. Především to byli kováři. V Tršicích byli v posledních letech před socializací zemědělství dva. Na Kubáčkově kovárně u dolního mostku přes Olešnici pracoval nejprve kovář Filák, který však vinou následků zranění z I. světové války musel svého řemesla zanechat. Po něm nastoupil na Kubáčkovu kovárnu kovář Derych, který později měl vlastní kovárnu v Bránce a zde příležitostně pracoval až do svého velmi vysokého věku. Druhou kovárnou v Tršicích byla kovárna Antonína Hnilici nedaleko u parku. Dnes už téměř na vesnici vymizelým řemeslem je sedlářství. Posledním sedlářem v Tršicích byl Antonín Venclík, rovněž z Bránky. Ještě méně známé je dnes řemeslo kolářství. Vozy s dřevěnými koly tzv. ráfáky používali zemědělci téměř výhradně až do padesátých let. Tato kola vyráběl v dílně na návsi poslední tršický kolář Karel Zbořil. Podle vyprávění Jindřicha Závodníka musel také často opravovat kola, když kočí projížděli vodou Olešnice kolem mostku u Kubáčkového, aby koně osvěžili a dali jim napít. Mokrá kola po této jízdě sesychala a často se rozpadala. Koně byli pro zemědělce jen těžko nahraditelnou tažnou silou a jejich zdraví byla proto věnována velká pozornost. V případě potřeby, když jiné pomoci nebylo, byl volán k nemocnému zvířeti veterinář MVDr. Vladimír Budík a před ním MVDr. Kytlica.

Dobrý kůň nebo dokonce celá pára koní stejného exteriéru, dobrých charakterových vlastností, to znamená poslušných a ochotných k práci, bývala chloubou svých majitelů, a to naprosto oprávněnou, protože jen naučit koně táhat nebylo snadnou záležitostí. Obvykle tuto práci nezvládal jeden člověk a také dobří koňáci si při ní museli pomáhat. Avšak ani u dobře zaučeného koně k tahu nebyla záruka, že bude dobře sloužit až do svého konce. Dobré koně totiž nebylo těžké pokazit neprofesionálním zacházením a zkažení koně pak stěžovali lidem práci a navíc byli zdrojem úrazu. Majitelé koní proto své svěřence neradi půjčovali a pokud to bylo nutné, vždy zvažovali komu koně půjčit. V nejednom případě, snad v každé vesnici, byl totiž kůň příčinou smrti kočího nebo ošetřovatele. V Tršicích se naposled tento případ stal v roce 1956. Obětí byl družstevní kočí Josef Lón, který měl lehké a rychlé koně, hantýrkou nazývané luftáky, a proto byla tomuto kočím u jeho lehkému vozu svěřována doprava nemocných zvířat do nemocnice nebo na nutnou porážku. V osudný den, když Lón odvážel nemocné zvíře nebo zvířata, jeho koně se splášili a přitom Josef Lón utrpěl zranění, kterému za několik dní podlehl. Podrobnosti o tom jak a kde se nešťastná událost stala se však ve vyprávění pamětníků liší. Naštěstí většina událostí se splašenými koňmi skončila šťastně. "Někdy splašení koně doběhli sami domů před vrata a hospodář za nimi přišel z pole pěšky," vzpomíná František Lukáš,

Vážení čtenáři

V minulém roce jsme vám na stránkách TZ nabídli ukázky z knihy Čeňka Kramoliše *Nikodem z Bobolusk, boj tršických s vrchností*. V této knize je psáno o naší obci, o její historii.

V následujících číslech vám nabídneme ke čtení ukázky z knihy, která má k naší obci také blízko.

Předkládáme vám text dokumentu, jenž podává svědectví o osudu jedné židovské rodiny, která se v letech druhé světové války útekem do ilegality vyhnula deportaci do koncentračního tábora a zachránila se tak před nanejvýš pravděpodobnou záhubou.

Jde o deník, který si v létě 1942 začal psát patnáctiletý Otto Wolf, když se se svými rodiči a starší sestrou Felicitas, označovanou v deníku jako Lici, uchýlil do úkrytu v okolí Tršic. Vedl pak deník skoro po tři roky, ve střídajících se různých úkrytech v lese a v zahradě poblíž vesnice, přímo v obci a nakonec v blízké osadě Zákřově - až do své násilné smrti v dubnu 1945. Wolfovi před válkou žili v Olomouci; do Tršic se odstěhovali ke konci roku 1940. Bydleli zde v domě č. 256, ležícím zcela na okraji obce, u Aloise Herinka. Dalo se předpokládat, že na venkově nebude tak bezprostřední tlak okupace jako ve městě, jež bylo sídlem řady okupačních úřadů a institucí, velké vojenské posádky a gestapa. Ottův otec, Bertold Wolf, měl navíc v Tršicích dobré známost z doby někdejšího zdejšího působení v letech 1910-1920. Tady pak prožívala Wolfova rodina v prvních válečných letech osud protektorátních Židů se všemi narůstajícími omezeními a přibývajícím zákazy, s nebezpečím blížícího se fyzického zničení. Její postavení ve vesnickém prostředí však bylo - v relaci k celkové situaci - snesitelnější; místní obyvatelstvo ji ušetřilo ponižování a projevovalo určitou solidaritu. Avšak program konečného řešení židovské otázky brzo zasáhl i zde.

Židé z Olomouce a okolí začali být soustřeďováni pro deportaci v druhé polovině června 1942, a to v budově školy v dnešní Hálkově ulici v Nových Hodolanech, v blízkosti hlavního nádraží. První transport byl odtud vypraven 26. července. Wolfovi byli sice do tohoto transportu, označeného jako Aaf, povoláni, do Terezína však neodjeli. Jeden ze sousedů, Josef Lón, je odvezl na povoze do Olomouce; na předměstí se však od něho odloučili a vrátili se pěšky do lesa u Tršic, kde si předem vyhlédli místo pro úkryt.

Toto se událo v pondělí 22. června 1942. V tento den začínají deníkové záznamy Ottovy, které pak pokračují a zachycují přesně všechny všední i mimořádné události, jež formovaly život Wolfových ve stíněnosti a strachu, maximální obezřetnosti a materiální nouzi, avšak také jejich naději a víru v blížící se konec války, v osvobození, ve shledání se vzdáleným synem a bratrem Kurtem.

V době, kdy Wolfovi místo do transportu odcházeli do podzemí, vládl - jak známo - v protektorátě po atentátu na Heydricha mimořádně silný teror. Atmosféru strachu stupňovala hlášení o popravách osob, které žily bez řádné policejní přihlášky, jakož i osob, které je ukrývaly nebo jim pomáhaly. Je třeba zdůraznit, že všichni, kdo věděli o tajném pobytu Wolfových v Tršicích, případně se o něm postupně dovídali, znali ovšem smrtelné nebezpečí, hrozící Wolfovým i těm, kdo jim umožňovali ukrývat se před koncentračním táborem a následujícími plynovými komorami. V prvních dnech po útěku Wolfových věděl o této skutečnosti jediný člověk, který jim na vlastní pěst připravil úkryt a zásoboval je. V deníku je označován běžně zkratkou Sl., několikrát jako Slávek. Byl to zahradník Jaroslav Zdařil. Staral se o své chráněnce s nasazením života. Zásoboval je potravinami, petrolejem a lihem na vaření a jinými životními potřebami, nosil jim noviny, otcí cigarety, zprostředkoval jim sporadické poštovní spojení s příbuznými v Praze a jinde, přinášel zprávy, jak ze života Tršic a protektorátu, tak o vývoji světové situace a o bojích světové války.

Když se blížila zima, museli Wolfovi opustit úkryt, který byl improvizovaně zřízen na pokraji lesa Bělá, v části zvané Amerika, nedaleko Zdařilova pole, asi kilometr od obce. V říjnu se přestěhovali do malé dřevěné boudy na zahradníkově pozemku, jež byla vzdálena jen asi padesát metrů od domu pana Herinka, takže odtamtud viděli dobře do oken svého bývalého bytu. Bouda sloužila jako sklad nářadí a bylo v ní umístěno také čerpadlo na vodu (proto sem byla zavedena elektřina).

O ukrývajících se Wolfových se postupně dovídalo mnoho lidí. Jednak příbuzní Zdařilovi, jednak lidé, kteří náhodou narazili na lesní úkryt, nebo jiní, kteří byli - vždycky jen v noci - samotnými Wolfovými vyhledáni s prosbou o podporu v zásobování. Žít tajně čtyřčlennou rodinu, která pochopi-

telně neměla potravinové lístky, bylo v tehdejší ekonomické situaci velmi těžké i na venkově. Slávkovi Zdařilovi postupně docházela schopnost opatřovat pro Wolfovu rodinu dostatek potravin. Nenašel se však nikdo, kdo by byl Wolfovy prozradil. To svědčí o pevném postoji a nepatetickém hrdinství mnoha českých lidí v této obci, kteří byli ochotni podstoupit tak veliké riziko a přinášet také materiální oběti.

Deník zachycuje osobní a rodinné události. Podává věrný obraz limitovaného života v podzemí v limitovaném slovesném rámci. Záznamy nejsou psány telegraficky, nýbrž v plných větách, projevuje se snaha postihnout jev vždy stručně, avšak co nejpřesněji.

V deníku Otto zaznamenává jednotlivé židovské svátky, při nichž rodina dodržuje - pokud to je možné - příslušná rituální pravidla včetně půstu. A také noční výpravy na brambory, česnek, třešně. Obzvláště pak setkání s lidmi z obce, kteří náhodou objevili znervóznělé Wolfovy a s nimiž bylo nutno vážně promluvit. Otto pak obvykle poznamenává s ulehčením, že se ti lidé chovali výborně. Jsou zaznamenány i momenty ze života okolí - svatby, nemoci, pohřby, práce na polích, střelení králíků atd. Je zde zachycen kus života moravské vesnice, viděný ovšem z neobvyklé perspektivy.

(dokončení v příštím čísle TZ)

M.Mahdal

STALO SE PŘED TŘIAŠEDESÁTI ROKY

Obří řepa a dýně

Na poli Jana Domesa v Tršicích sklídili velkou krmnou řepu, z nich jedna vážila 6,8 kg. Také dýně na Tršicku urodily se letos veliké, z nichž některé o váze 35 až 60 kg.

Naše Haná 18. 10. 1946

Arcibiskupský rada P. Jan Prečan pohřben

V pátek přišlo množství lidu k domu smutku v Tršicích, aby doprovodili na poslední cestě arcibiskupského radu a faráře P. Jana Prečana, tršického rodáka, na jeho poslední cestě. Dr. Karlík, generální vikář z Olomouce a tršický rodák, po pohřebním obřadu dojemnými slovy rozloučil se a poděkoval zesnulému jménem arcibiskupa a diecése za vykonání kněžského úřadu. Za tršické rozloučil se předseda MNV Ed. Příkryl, za suchonické občanstvo tamní farář P. M. Burger a za obec Čekyni T. Čechák. Odcházeli jsme hluboce dojati se vzpomínkami na staříckého kněze vlastence z tršického hřbitova.

Naše Haná 23. .8. 1946

Staré lesní studánky také vyschly

Letošní sucho je v některých krajích přímo katastrofální. V mnohých studních není vody, ba i ve stínu lesů některé studánky již letos vyschly. Tak v lese se samotou Hyk u Lazniček na Tršicku již před dvěma měsíci zcela vyschla studánka a starší lidé v okolí říkají, že si nepamatují tuto studánku bez vody. Rovněž tak vyschla studánka u Zábeštní Lhoty na Přerovsku. Příčinou sucha je nejen vedro a málo dešťů, ale hlavně to, že v zimě nebylo sněhu.

Naše Haná 14. 6. 1946

Úspěšné lovy na ondatry ve velkém

V potocích a rybnících na Hané rozmnožily se ondatry, které podrýváním ničí břehy a rákosí, jež skýtá úkryt vodnímu ptactvu. Mnohde proti ondatrám byli majitelé honiteb a vodních toků zcela bezmocni, ježto tyto řádí ponejvíce za noci. Našli se však lidé, kteří jejich řádění učinili přítrž a dosud radikálně zbavují potoky a rybníky na Hané těchto škůdců. Tak v Tršicích tři občané z Prostějovska za jedinou noc polapili do nastražených drátěných košů na potoce Olešnici přes sto ondatr, které pak ráno usmrtili. Jejich kožešina, která je velmi vzácná, poputuje na zpracování.

Naše Haná 8. 11. 1946

Z novin Naše Haná vybral Miroslav Rozkošný

STÁJ INCITÁT OPUSTILA ZÁKŘOV

Jezdecká a dostihová stáj Incitát, která po několik roků měla své koně ustájené v bývalém objektu zemědělského družstva na Zákřově, změnila své působiště do Penčic. Stalo se tak v polovině listopadu, po výpovědi, kterou nájemníkům dal současný majitel objektu.

Přebudování bývalé porodny prasnic v Penčicích na jezdeckou stáj pro dvacet koní, s umývacím a solárním boxem, je velké sousto práce, se kterým se majitelé a členové Incitátu potýkají. "Tím, že budeme blíž Přerovu, možná získáme víc zájemců o rekreační i sportovní jízdu na koni", slibuje si naopak určitou výhodu z nuceného stěhování trenérka a spolumajitelka společnosti Incitát Kateřina Ilíková. Zájemci o rekreační i sportovní jízdu na koni se mohou své zálibě věnovat ve stáji Incitátu zdarma, pouze za pomoc při ošetřování koní a práce s tím spojené. Náročnější a zkušenější jezdci si mohou své schopnosti vyzkoušet v sedle koní Incitátu na dostihových drahách po celé republice. Trenérka Kateřina Ilíková připravuje pro příští dostihovou sezonu tři zkušené jezdecké koně a možná v ní poprvé na dostihové dráze představí dva letošní dvouletky. Výhodou nové stáje Incitátu v Penčicích je její kapacita, která umožní vedle ustájení současných třinácti koní i možnost poskytnout stejnou službu dalším zájemcům. Tuto možnost nabízí vedení stáje majitelům koní za měsíční cenu tři a půl tisíce korun. Ustájení využívá ve stáji Incitátu delší dobu již několik soukromých majitelů koní. Naopak novinkou, kterou majitelé stáje zavedli je rehabilitační jízda na koni. Této možnosti zde využívá od měsíce září zatím jen jeden zájemce.

Hipoterapii, či-li rehabilitační jízdě na koni se přerovský podnikatel Karel Zejda začal věnovat v září minulého roku. Nejprve v Kroměříži, potom u Janků v Oldřichově a od září minulého roku ve stáji Incitátu. "S výsledkem léčby jsem spokojen a cítím se nyní mnohem lépe," říká pětáosmdesátiletý Zejda.

Miroslav Rozkošný

OTÁZKA PRO ...

pomologa Ing. Václava Teteru, CSc.:

Je jablko odrůdy Tršické skutečně místní krajevodou odrůdou?

Prohlédl jsem všechna vyobrazená jablka pozdně letních odrůd, ale bohužel nebo bohudík se mi nepodařilo nalézt něco totožného. Z toho důvodu předpokládám, že Tršické bude opravdu místní krajevodou nebo neuznaný kříženec od šlechtitelů. Pro všechny případy jsem několik plodů této odrůdy poslal a vyfotil. Teď nezbývá než začít historické bádání. To znamená zjistit stáří stromu, odkud se do Tršic dostal, zda byl koupený nebo naroubovaný na místě, odkud byly vzaty rouby a podobně.

ptal se M. Rozkošný

CESTOVATEL JOSEF KOZÁK Z HOSTKOVIC

Cestovatel Josef Kozák z Hostkovic je více známý v rozhlasu a celostátním tisku než na stránkách Tršického zpravodaje. Je také autorem knihy "Z cest po světě", kde popisuje své cesty na Daleký východ do Vladivostoku a do Austrálie. Obě jak jinak, v jeho případě, než na kole. K těmto svým cestám přidal vloni další, až na ostrovní zemi Island, známou svými termálními prameny. Svoji téměř půlroční cestu začal v Hostkovicích počátkem května a domů se vrátil v říjnu. Ani pro tak zkušeného cestovatele jako je Josef Kozák to nebyla cesta lehká. "Island je cyklisticky tvrdá, ale krásná záležitost. Objel jsem ho dokola, dvakrát přes vnitrozemí a vyšel jsem na čtyři ledovce," napsal 5. srpna svým příbuzným a známým. Odměnou za namáhavou cestu mu bylo koupání v termálních lázních, které jsou na Islandu v každé vesnici, ovšem za peníze. Zdarma a dosytosti se každý může vykoupat v přírodních termálních pramenech v horách. "Ale když je osm stupňů a fučí severák, tak se mi do vody dvakrát nechce," přiznal se Kozák. Přesto párkrát koupání v termálních pramenech vyzkoušel. Vedla jej k tomu nejen cestovatelská zvědavost, ale i bolavá záda.

Lodí nazpátek

Po padesáti dnech pobytu na Islandu se Josef Kozák vrátil počátkem srpna lodí na evropský kontinent a s ním také plno cyklistů. Mezi nimi i jeho známé, sestry Ingre a Margaret z Dánska, kterým je podle jeho odhadu dohromady stovacet let, a za své sportovní výkony na kole si proto zaslouží obdiv. Ten jim náš cestovatel vyjádřil na lodi a ještě na druhý den v kempu tím, že sundal čepici a vyseknul jim poklonu.

Cestou na Mont Blanc

Část své cesty absolvoval Josef Kozák také vlakem z Paříže do St. Gervais. Důvodem byl jeho cíl zdolat nejvyšší vrchol francouzských Alp Mont Blanc vysoký 4810 metrů nad mořem. Lákala ho zde především skutečnost, že tak vysoko ještě nebyl. Při zdolávání tohoto vrcholu zažil několik dramatických okamžiků, kdy se rozhodoval zda pokračovat v cestě nebo se vrátit nazpátek. Jedna z nejhorších chvil byla před chatou Tete Roses. "Traverzuji přes ledovec a báb. Válím se po ledovci, rozbitá obě kolena i levý loket. Z pravého palce teče krev, trápí mě křeče a bagl mě přirazil hlavu k ledovci," líčí Kozák jedny z nejdramatičtějších chvil svého cestování. Při tomto výstupu zažil i krásné okamžiky. Jedny z nich byly před nouzovou chatou Vallot ve výšce 4362 m, kdy se objevilo krásné slunečné počasí. Krátce po poledni dosáhl Josef Kozák vrcholu Mont Blancu, při jehož zdolávání zahynulo již více než šest tisíc lidí.

Miroslav Rozkošný

KRÁSNÝ A UŠLECHTILÝ POČIN

Čas od času se stává, že se objeví člověk, jehož odhodlání a úsilí přerostou z průměru do úctyhodných výšin a významným způsobem se zapíše do historie.

Náš občan pan Ing. Jan Gregor z Tršic č.19 je toho příkladem a důkazem. Svou nesmírnou houževnatostí a úsilím překonával četné překážky, než se mu podařilo dosáhnout kýženého cíle, zařazení kostela Narození Panny Marie v Tršicích do seznamu památek Olomouckého kraje s patřičnou dotací.

Všichni občané si jeho počinu a úsilí velice váží a s pokorou i úctou mu děkují.

MUDr.Stanislava Orlová

ADVENTNÍ SETKÁNÍ 12.12.2008 V TRŠICÍCH

Jako každoročně, i letos jsme se sešli na Adventním setkání v sále Radnice.

Naše předvánoční akce je nazvána setkání záměrně, protože „setkávání se“ má v naší uspěchané době nejen symbolický význam, ale především nás má zklidnit, ztišit.

Tentokrát se k tradičním organizátorům přidali i další a tak se celá akce nesla opravdu v příjemné atmosféře.

Pokud jste se na adventní setkání zašli podívat, určitě jste se zaposlouchali do překrásných pásem a písniček, které si pro vás připravili žáci ze školy v Tršicích a školky v Suchonicích, mohli jste se podívat na šikovné ruce zahrádkářů a jejich výstavu, či jste si mohli zakoupit výrobky s vánoční tematikou. Prostě mohli jste se naladit na vánoční dobu a její atmosféru a zároveň setkat se se svými sousedy a známými.

Pro nás organizátory je potěšující a příjemné, že návštěvníci neodcházejí po skončení programu, ale zůstávají nějakou dobu v sále, se svými dětmi pracují v jednotlivých dílnách, prostě zůstávají mezi námi a jen tak si třeba povídají, či popíjejí svařák.

Děkuji tímto členkám kulturní komise a zahrádkářům z Tršic za přichystání sálu a výstavy, dětem MŠ Suchonice, žákům ZŠ Tršice, žákům ZUŠ Žerotín v Olomouci a jejich vyučujícím a žákům kytarové školy pana Štěpánka za kulturní program, poděkování patří taktéž vedoucím skautů z Vacanovic za dílny pro děti a dalším, kteří svou prací a svými výrobky přispěli k předvánoční atmosféře v sále Radnice.

M. Mahdal

PŮLNOČNÍ MŠE V TRŠICÍCH

Kdo letos zavítal na půlnoční mši do tršického kostela, stal se posluchačem Schreierovy půlnoční mše, kterou připravili členové chrámového sboru Chorus Marianus s dalšími sólisty pod vedením Jana Gottwalda a Jiřiny Navrátilové.

Tršická půlnoční se stala nejen zvěstováním o narození Ježíše Krista, ale i krásným kulturním zážitkem.

Poděkování patří členům chrámového sboru a především vedoucím, panu Gottwaldovi a slečně Navrátilové za jejich práci.

M. Mahdal

zaměříme - vyrobíme - dodáme - vyměníme

HAJNÝ

EKO DOMOV

žaluzie * rolety * sítě

OKNA * DVEŘE * BRÁNY * GAR.VRATA

..... a vše co k nim patří

Kollárova 213, Velká Bystřice

(křižovatka Mrsklesy-Hlubočky)

mobil : 602 708 360 , 737 183 344

e-mail : zaluziehajny@seznam.cz

www.zaluziehajny.cz

PLÁNOVANÉ KULTURNÍ AKCE

- 24. 1. 2009, sál Radnice v Tršicích - Myslivecký ples
- 14. 2. 2009, sál Radnice v Tršicích - ples TJ
- 20. 2. 2009, sál Radnice v Tršicích - ples mikroregionu Bystřička
- 21. 2. 2009, Tršice - "Vodění medvěda" a zábava s pochováváním basy

=====

Tršický zpravodaj vydává : Obec Tršice

Redakční rada : Mgr. M.Mahdal, J.Březovský, M.Polák,

Vydávání povoleno : Ministerstvem kultury ČR, reg.č. MK ČR E 12519
